

Historien om Pi

INNHold

Handlingen
Om filmen
Forberedelser til filmen
Oppgaver til filmen
Hva læreplanen sier

OM HANDLINGEN

Den unge indiske gutten Pi Patel vokser opp som sønn av en dyrehageeier. En dag bestemmer faren at familien skal begynne et nytt liv i Canada, og de skal frakte med seg dyrehagedyrene dit for å selge dem til en god pris.

Imidlertid, på tur over Stillehavet med lasteskip, blir de overrasket av et voldsomt uvær, og Pi befinner seg plutselig i en situasjon hvor han må dele livbåt med en bengaltiger. Pi må finne måter han og tigeren kan sameksistere på, slik at begge har mulighet til å overleve det som skal vise seg å bli en lang og eventyrlig ferd over Stillehavet.

Filmtrailer: <http://www.filmweb.no/trailere/article1058173.ece?clip=1>

OM FILMEN

Historien om Pi er regissert av Oscar-vinneren Ang Lee, kjent for filmer som *Snikende tiger*, *skjult drage*, *Brokeback Mountain* og *Fornuft og Følelser*. *Historien om Pi* har høstet stor suksess hos publikum og kritikere, og har mottatt mange priser – samt fått hele elleve Oscar-nominasjoner (premiereåret 2012). *Historien om Pi* er basert på kanadieren Yann Martels suksessroman ved samme navn. Martel (f. 1963) var

diplomatsønn, og bodde i sin oppvekst i mange ulike land i verden. Han begynte å leve av sitt forfatterskap i en alder av 27 år, og fikk sitt store gjennombrudd med *Historien om Pi* i 2001, en bok han året etter høstet den prestisjetunge Booker-prisen for.

Filmen hviler tungt på CGI-teknologi (computer-generated imagery), det vil si dataskapte effekter. Av alle filmens mange tiger-scener var de færreste filmet med en virkelig tiger tilstede. (Dette kan være greit å vite når man i filmen ser skadde dyr: Ingen dyr måtte lide i virkeligheten.)

Filmens offisielle hjemmeside: <http://www.lifeofpimovie.com/#/>

Filmens offisielle Facebook-side: <https://www.facebook.com/LifeofPi>

Egnethet: Filmen har fått aldersgrense 11 år. Begrunnelsen er den dramatiske skildringen av et skipsforlis. I skolesammenheng passer den best på ungdomstrinnet og i videregående (13+).

FORBEREDELSE TIL FILMEN

Historien om Pi bør forberedes før visning. *Historien om Pi* er et godt eksempel på en film hvor elevene vil ha et langt større faglig og underholdningsmessig utbytte om de i forkant har fått en innføring i fortellingens ulike tanker og tema.

Under finner du ulike *forslag* til spørsmål/oppgaver som elevene med fordel kan ha brukt tid på *før* de ser filmen.

Forberedelsesoppgaver

Filmstudieark

Forfatter: Per Olav Heimstad

Klassetrinn: [8. - 9. trinn, 10. trinn, Videregående]

Fag: RLE-faget , Samfunnsfag , Naturfag

Tema: Eventyr/fantasy, Historie, Litteratur på film, Miljøvern og naturvitenskap, Vennskap/respekt, Oppvekst/familie

Fakta

Originaltittel: Life of Pi

Regi: Ang Lee

Roller: Irrfan Khan, Tabu, Suraj Sharma, Adil Hussain, Rafe Spall, Gérard Depardieu

Manus: David Magee

Genre: Drama / Eventyr

Nasjonalitet: USA

Musikk: Mychael Danna

Lengde: 2 t. 6 min.

Distribusjon: Twentieth Century Fox Norway

Produksjonsår: 2012

Aldersgrense: 11 år

Filmplakat:

A: Hvorfor er det så mange ulike religioner og livssyn i verden? Hva gjør at noen blir religiøse, mens andre ikke?

B: I hvor stor grad er ditt liv mer verdifullt enn livet til et dyr?

C: Hva er det mest karakteristiske med hinduismen?

D: På hvilke måter kan mennesker få religiøse opplevelser i møte med naturkrefter?

E: Studer et verdenskart. Hvor ligger India i forhold til Canada og Mexico?

F: Hva er Indias forhold til Storbritannia, historisk sett? Hvorfor har mange indere engelsk som morsmål?

G: I hvor stor grad kan en film påvirke deg til å se annerledes på ting i tilværelsen? Gi eksempler.

H: Hvis anledning: Les boka *Historien om Pi*, i forkant av filmen.

I tillegg: Se filmtrailer i klassen. Hvilke forventninger får man til filmens handling? Hva tror du er filmens hovedbudskap?

OPPGAVER TIL FILMEN

Spørsmålene/oppgavene under kommer ikke i en bestemt orden. Disse kan ulike faglærere selv velge blant for å rette fagutbyttet dit man ønsker. Hver enkelt lærer må også vurdere (og eventuelt korrigere) vanskelighetsnivået til de ulike spørsmål/oppgaver med utgangspunkt i egen elevmasse. Noen av spørsmålsformuleringene vil avsløre sentrale elementer fra filmens slutt. Disse bør derfor ikke

presenteres før etter at filmen er vist. Enkelte spørsmål/oppgaver henspiller på mindre fremtredende – men viktige – elementer i handlingen. Det bør derfor ikke være for stor avstand i tid mellom forarbeid, visning og etterarbeid.

A: Gjennomgang av forberedelsesoppgavene

- 1) - Hva har filmen fortalt som kan være med på å svare på forberedelsesspørsmål A, B, C og D?
- Vurder filmen opp i mot de forventningene du hadde etter å ha sett traileren.

B: Om syn på religion

- 2) Pi lar seg fascinere av ulike religioner. Hans far sier at man ikke kan tilhøre flere ulike religioner samtidig. I hvor stor grad er du enig i farens meninger? Begrunn svaret ditt.
- 3) Hva er de mest sentrale likhetene og forskjellene på hinduismen, islam og kristendommen? (Dette er et stort spørsmål, men nøy deg med å påpeke noen hovedtrekk.)
- 4) I filmen refereres det til "The way of Karma. The way of God." Diskuter likheter og forskjeller på karmatro og troen på at en guddom har grep om det som skjer i livet ditt.
- 5) Mange religiøse mennesker ber borbønn før de skal spise. Har du gjort det noen gang? Hvorfor? Begrunn hva synes du om denne skikken.
- 6) Pi er veldig opptatt av å søke ulike aspekter ved religion. Andre mennesker er ikke interessert i slikt overhode. Hvorfor tror du det er slik stor forskjell på menneskers forhold til det religiøse?
- 7) I filmen hører vi at et argument mot religion er at når en person var syk, så ble det bedt til gudene om at han skulle bli frisk. Men det var først når han fikk vestlig medisin at han ble bra igjen. Det hevdes at vitenskapen da seiret over religionen. Er du enig i denne konklusjonen, eller kan man si at gudene kan bruke vitenskap for å gjøre syke mennesker friske?
- 8) Når Pi er ung gutt diskuterer familien hans religion vs. vitenskap ved middagsbordet. Pis mor sier: - *Vitenskapen lærer oss om hva som finnes der ute, men ikke hva som finnes her inne (holder hånden på hjertet)*. Hva mener hun med dette?
- 9) Når Pi forelsker seg i Anandi, lærer han at dans kan være en måte å uttrykke kjærlighet til Gud på. Hva menes med dette, og hvordan kan dette gjøres?
- 10) Hva har du lært om hinduismen av denne filmen. Svar punktvis.
- 11) Om bord i livbåten, når det blåser opp til storm, snakker Pi til uværet som om han snakker til Gud. Begrunn hvorfor du tror Pi opplever stormen som Gud.

C: Sitatstudier

- 12) Studer følgende sitater hentet ut fra filmen. (Sørg selv for oversettelse til norsk.) Diskuter hva de som sier de ulike tingene mener, og svar på spørsmålene under.

Etter at Pi som gutt har forsøkt å mate tigeren i bur:

Santosh Patel: You think tiger is your friend, he is an animal, not a playmate.

Pi Patel: Animals have souls... I have seen it in their eyes.

Spørsmål: Hva er den største forskjellen på farens og sønnens opplevelse av tigeren?

Hjemme hos Pi som voksen, da han forteller forfatteren hele sin historie:

Adult Pi Patel: What has mamaji already told you?

Writer: He said you had a story that would make me believe in God.

Spørsmål: I hvor stor grad fikk du større tro på det gudommelige av å se denne filmen?

Etter at Pi som 11-åring for første gang får høre om Jesus Kristus:

Pi Patel: Thank you Vishnu, for introducing me to Christ.

Spørsmål: I hvor stor grad mener du at et slikt utsagn er feil, religiøst sett, og i hvor stor grad mener du det

kan være riktig?

Utenfor Pis hus, som voksen, da han forteller forfatteren sin historie:

Adult Pi Patel: Faith is a house with many rooms.

Writer: But no room for doubt?

Adult Pi Patel: Oh plenty, on every floor. Doubt is useful, it keeps faith a living thing. After all, you cannot know the strength of your faith until it is tested.

Spørsmål: Hva menes med denne filosofien rundt tro og tvil? Kan du gi eksempler på andre historier du kjenner til, hvor noen har fått testet troen si?

Etter at han klarte å fiske en stor fisk:

Pi Patel: Thank you Lord Vishnu. Thank you for coming in the form of a fish and saving our lives.

Spørsmål: Hva sier dette om Pis forhold til naturen og religion?

Da han og Richard Parker (tigeren) overværer en storm i fra livbåten:

Pi Patel: Richard Parker, come out you have to see this! It's beautiful!

Spørsmål: I hvor stor grad tror du et dyr kan oppleve noe som vakkert? Begrunn svaret ditt.

Hjemme hos Pi som voksen, da han forteller forfatteren hele sin historie:

Adult Pi Patel: I suppose in the end, the whole of life becomes an act of letting go, but what always hurts the most is not taking a moment to say goodbye.

Spørsmål: I hvor stor grad er du enig eller uenig i denne livsanskuelsen? Begrunn svaret ditt.

Pis far, når Pi er et barn:

Santosh Patel: Religion is darkness.

Spørsmål: Begrunn hva du tror Pis far mener med dette? Hvis du er enig eller uenig, gi eksempler på hva som underbygger oppfatningen din.

I stormens hete, til havs:

Pi Patel: God, I give myself to you!

Spørsmål: Hva mener han med å *gi seg selv til Gud*?

Ombord i livbåten skriver Pi i dagboka si:

Pi Patel: Tending to his (the tiger's) needs give my life purpose.

Spørsmål: Hva mener Pi med dette?

D: Om troverdighet

13) Flyter bananer? Og hva har dette å si for Pis troverdighet?

14A) Tror du Pi fortalte forfatteren (som besøkte han) den sanne historien? Eller tror du historien egentlig var slik den ble fortalt til de to japanske rederiansatte? Eller tror du sannheten var en helt annen? Begrunn svaret ditt?

14B) Tror du de ulike passasjerene om bord i livbåten var mennesker, eller dyr som symboliserte mennesker? Begrunn svaret ditt.

14C) Hva synes du om at det i filmens slutt blir presentert en versjon av det som skjedde, som stiller spørsmålstegn ved om Pi har fortalt sannheten eller ikke?

15) Hvis historien om Pi ikke var en fiksjonsfilm, men hvis noen fortalte deg den og hevdet at den var sann, ville du ha trodd vedkommende? Begrunn svaret ditt.

E: Om Pi

16) Beskriv Pi. Hva er hans sterke og svake sider?

17) Filmens start vier en del tid på å fortelle oss om Pis barndom. Hva har all denne informasjonen å si for vårt forhold til – og følelser for – Pi på livbåten?

18) Hva forteller denne historien om Pis grad av respekt for livet?

19) Da Pi og Richard Parker til slutt strander i Mexico: Hvorfor blir Pi så trist over at et dyr ikke snur seg og tar farvel?

20) Tidlig etter skipsforliset får Pi en mulighet til å la tigeren drukne. Hvorfor bestemmer Pi seg for å redde han, med stor fare for sitt eget liv? Hva tror du du ville ha gjort i samme situasjon? Begrunn svaret ditt.

21) Mot slutten av filmen kommer Pi og Richard Parker til en særegen øy. Hvorfor tror du forfatteren har tatt med dette øy-besøket i fortellingen sin? Hvilke lærdom sitter Pi igjen med etter å ha vært på denne øya?

F: Diverse

22) Bengaltigerens navn er Richard Parker. Gi grunner til hvorfor du tror forfatteren har gitt den et "menneskenavn".

23) I hvor stor grad har filmfotografene og spesialeffektmakernes bidrag til det visuelle bidratt til å gjøre historien om Pi mer interessant og spennende? Begrunn svaret ditt.

24) Finn India og Canada på et verdenskart, samt

Mexico og Marianegropa. Dann deg et bilde av hvor Pi og Richard Parkers livbåt dro. Tror du det er mulig å

overleve en slik ferd i virkeligheten?

25) Etter at Pi som ung gutt forsøkte å mate Richard Parker i buret sitt, lærer faren hans ham en lekse ved å tvinge Pi til å se/høre hvordan en tiger tar livet av ei geit. Hva synes du om denne oppdragelsesmåten? Begrunn svaret ditt.

26) India er et sammensatt land. Finn ut hva som har vært med å på forme Indias mangfoldige kultur, slik den fremstår i dag. (Hold deg til hovedtrekk.)

27A) Hvordan tror du denne filmen kan påvirke noen til å bli bedre mennesker? Begrunn svaret ditt.

27B) Hvis denne filmen har inspirert deg til noe, hva da?

28) Hvilke ulike typer kjærlighet finner du eksempler på i filmen?

29) Finn ut om Yann Martels liv og forfatterskap. På hvilken måte tror du at oppveksten hans har preget innholdet i boka *Historien om Pi*?

30) Hva tror du filmskaperne ønsker å formidle med denne filmen?

31) Gjorde noen av scenene i filmen deg sint? Ble du noen gang trist i løpet av handlingen? Flau? Hva fikk deg eventuelt til å le? Hvilke ulike følelser satt du med i løpet av visningen? Sammenlign dine følelsesmessige reaksjoner med andres.

G: Hvis du har lest boka ::: sammenligningsoppgaver

32) Hvilke forskjeller mellom boka og filmen synes du var størst? Var dette noe du reagerte positivt eller negativt på? Begrunn svaret ditt.

33) Hvilke av de mest sentrale karakterene synes du fremstår mest forskjellig fra hvordan du opplevde dem i boka sammenlignet med filmen?

34) Det er mange ulike syn på hvor vidt dyr bør være i dyreparker eller ikke. I kapittel 4 i boka kan man lese (en utmerket) passasje som begrunner hvorfor dyrehagedyr har det bedre enn ville dyr. Les dette kapittelet og begrunn i hvor stor grad du er enig eller uenig.

H: Generelle filmstudiespørsmål/-oppgaver

35) I hvor stor grad sympatiserer du med hovedrolleinnhaveren? Hva er det som bidrar til dette?

36) Velg en av rollekarakterene i filmen og lag en beskrivelse av hvordan han/hun forandrer seg i løpet av handlingen. Hva er de viktigste årsakene til denne forandringen?

37) Hvilke virkemidler har filmskaperne brukt for å få frem ulike stemninger? (Stikkord: klipp, musikk, tempo, farger, lys/skygge m.m.)

38) Velg en scene/sekvens fra filmen som du likte godt, og forklar hva du synes gjorde denne scenen bra.

39) Gjenfortell filmens handling med om lag femti ord.

40) Skriv en anmeldelse av filmen. Fortell om hva du likte og hva du ikke likte. Begrunn synspunktene dine.

HVA LÆREPLANEN SIER

Historien om Pi er spesielt godt egnet til å belyse og å tilnærme seg svært mange av kompetansemålene i RLE – men også i samfunnsfag og naturfag. I det følgende kan man lese en rekke utdrag fra læreplanen som underbygger dette.

* Læreplan i religion, livssyn og etikk

Kompetansemål etter 10. årstrinn (utdrag):

Kristendom

Hovedområdet *kristendom* omfatter kristendommen i historisk perspektiv og hvordan kristendommen blir forstått og praktisert i verden og i Norge i dag, Bibelen som kilde til kulturforståelse og tro og kristendommens betydning for samfunn og kultur.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forklare særpreget ved kristendom og kristen tro som livstolkning i forhold til andre tradisjoner: likhetstrekk og grunnleggende forskjeller
- drøfte ulike syn på Bibelen
- drøfte kristendommens betydning for kultur og samfunnsliv

Jødedom

Hovedområdet *jødedom, islam, hinduisme, buddhisme og livssyn* omfatter disse religioner og utvalgte livssyn i historisk perspektiv, deres skrifttradisjoner som kilde til kulturforståelse og tro, og hvordan disse religioner og livssyn blir forstått og praktisert i verden og i Norge i dag. På ungdomstrinnet skal dette hovedområdet også gi innblikk i andre religioner og livssyn som er representert i Norge, og i annet religiøst og livssynsmessig mangfold.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forklare særpreget ved jødedom og jødisk tro som livstolkning i forhold til andre tradisjoner: likhetstrekk og grunnleggende forskjeller

Islam

Hovedområdet *jødedom, islam, hinduisme, buddhisme og livssyn* omfatter disse religioner og utvalgte livssyn i historisk perspektiv, deres skrifttradisjoner som kilde til kulturforståelse og tro, og hvordan disse religioner og livssyn blir forstått og praktisert i verden og i Norge i dag. På ungdomstrinnet skal dette hovedområdet også gi innblikk i andre religioner og livssyn som er representert i Norge, og i annet religiøst og livssynsmessig mangfold.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forklare særpreget ved islam og islamsk tro som livstolkning i forhold til andre tradisjoner: likhetstrekk og grunnleggende forskjeller
- gi en oversikt over mangfoldet i islam, viktige historiske hendelser og islams stilling i Norge og verden i dag

Hinduisme

Hovedområdet *jødedom, islam, hinduisme, buddhisme og livssyn* omfatter disse religioner og utvalgte livssyn i historisk perspektiv, deres skriftradisjoner som kilde til kulturforståelse og tro, og hvordan disse religioner og livssyn blir forstått og praktisert i verden og i Norge i dag. På ungdomstrinnet skal dette hovedområdet også gi innblikk i andre religioner og livssyn som er representert i Norge, og i annet religiøst og livssynsmessig mangfold.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forklare særpreget ved hinduisme og hinduistisk tro som livstolkning i forhold til andre tradisjoner; likhetstrekk og grunnleggende forskjeller
- gi en oversikt over mangfoldet i hinduismen, viktige historiske hendelser og hinduismens stilling i Norge og verden i dag

Buddhisme

Hovedområdet *jødedom, islam, hinduisme, buddhisme og livssyn* omfatter disse religioner og utvalgte livssyn i historisk perspektiv, deres skriftradisjoner som kilde til kulturforståelse og tro, og hvordan disse religioner og livssyn blir forstått og praktisert i verden og i Norge i dag. På ungdomstrinnet skal dette hovedområdet også gi innblikk i andre religioner og livssyn som er representert i Norge, og i annet religiøst og livssynsmessig mangfold.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forklare særpreget ved buddhisme og buddhistisk tro som livstolkning i forhold til andre tradisjoner; likhetstrekk og grunnleggende forskjeller
- innhente digital informasjon om og presentere aktuelle spørsmål som opptar mange buddhister

Livssyn

Hovedområdet *jødedom, islam, hinduisme, buddhisme og livssyn* omfatter disse religioner og utvalgte livssyn i historisk perspektiv, deres skriftradisjoner som kilde til kulturforståelse og tro, og hvordan disse religioner og livssyn blir forstått og praktisert i verden og i Norge i dag. På ungdomstrinnet skal dette hovedområdet også gi innblikk i andre religioner og livssyn som er representert i Norge, og i annet religiøst og livssynsmessig mangfold.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forklare hva livssyn er, og vise hvordan livssyn kommer til uttrykk på ulike måter
- forklare særpreget ved livssynshumanisme i forhold til religioner og andre livssynstradisjoner: likhetstrekk og grunnleggende forskjeller

Religiøst mangfold

Hovedområdet *jødedom, islam, hinduisme, buddhisme og livssyn* omfatter disse religioner og utvalgte livssyn i historisk perspektiv, deres skriftradisjoner som kilde til kulturforståelse og tro, og hvordan disse religioner og livssyn blir forstått og praktisert i verden og i Norge i dag. På ungdomstrinnet skal dette hovedområdet også gi innblikk i andre religioner og livssyn som er representert i Norge, og i annet religiøst og livssynsmessig mangfold.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- samtale om og forklare hva religion er, og vise hvordan religion kommer til uttrykk på ulike måter
- vise evne til dialog om religions- og livssynsspørsmål og vise respekt for ulike religioner og livssyn
- diskutere aktuelle spørsmål som oppstår i møte mellom religion, kultur og samfunn
- utforske religioners stilling og særpreget i et land utenfor Europa med og uten digitale verktøy

Filosofi og etikk

Hovedområdet *filosofi og etikk* omfatter filosofisk tenkemåte og etisk refleksjon. Noen sentrale filosofer inngår, og grunnleggende livsspørsmål, moralske verdivalg og etiske begrunnelser står sentralt. Området omfatter også holdninger og aktuelle etiske problemstillinger i barns og unges liv, i lokalsamfunnet og i den globale verden. Innenfor hovedområdet behandles sammenhenger mellom etikk, religion og livssyn.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- reflektere over filosofiske temaer knyttet til identitet og livstolkning, natur og kultur, liv og død, rett og galt
- føre dialog med andre om sammenhenger mellom etikk, religioner og livssyn
- reflektere over forholdet mellom religion, livssyn og vitenskap
- vise respekt for menneskers tros- og livssynsoppfatninger, ritualer, hellige gjenstander og steder

* **Læreplan i religion og etikk - fellesfag i studieforberedende utdanningsprogram (utdrag):**

Kompetansemål etter Vg3 (utdrag):

Religionskunnskap og religionskritikk

Hovedområdet *religionskunnskap og religionskritikk* handler om utbredelsen av religioner og livssyn både globalt, nasjonalt og lokalt. (...) Hovedområdet dreier seg også om grunnleggende spørsmål knyttet til religionenes rolle i samfunnet.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre rede for religionenes geografiske og demografiske utbredelse
- diskutere ulike religionsdefinisjoner
- presentere og drøfte ulike dimensjoner ved religionene: lære, myter og fortellinger, ritualer, opplevelser, etikk, sosial organisering, kunst og materielle uttrykk
- drøfte ulike former for religiøs søking i vår tid

Islam og en valgfri religion

Hovedområdet *islam og en valgfri religion* innebærer fordypning i islam og en annen valgfri religion.

Kristendommen kan ikke velges i dette hovedområdet. Det blir lagt vekt på sentrale trekk ved religionenes etikk, sentrale tekster fra hver av religionene, ulike retninger og estetiske og rituelle uttrykk i religionene. Et viktig tema er også religionenes forhold til andre religioner og livssyn.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre rede for hva som er det sentrale i religionen og drøfte viktige trekk i religionens etikk
- gjøre rede for ulike retninger i religionen
- sammenligne religionen med andre religioner og livssyn

Kristendommen

Hovedområdet *kristendommen* handler om kristendommen i dens forskjellige varianter nasjonalt og globalt, både i et historisk og et nåtidig perspektiv. I dette hovedområdet blir det lagt vekt på viktige trekk ved kristendommens etikk, sentrale tekster fra kristendommen, og estetiske og rituelle uttrykk. Et viktig tema er også kristendommens forhold til andre religioner og livssyn.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre rede for sentrale trekk i kristendommen
- beskrive og reflektere over hovedtrekk i kristen etikk
- drøfte kristendommens syn på andre religioner og livssyn
- sammenligne kristendommen med andre religioner og livssyn

Filosofi, etikk og livssynshumanisme

Hovedområdet *filosofi, etikk og livssynshumanisme* dreier seg om noen utvalgte filosofer fra ulike epoker og fra flere deler av verden. Hovedområdet omhandler også sentrale etiske begreper og argumentasjonsmodeller, og danner grunnlag for egne meninger og valg. Hovedområdet dreier seg videre om livssynshumanismen i et historisk og et aktuelt perspektiv. Kontinuitet og spenninger innen den livssynshumanistiske tradisjonen er sentralt.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre rede for noen hovedtanker hos en kinesisk eller indisk filosof
- forklare sentrale etiske begreper og argumentasjonsmodeller og gjenkjenne og vurdere ulike typer etisk tenkning

* Læreplan i samfunnsfag

Kompetansemål etter 10. årssteget (utdrag):

Geografi

Hovedområdet omfattar stad- og romdimensjonen i samfunnet. Hovedområdet gjev oversikt over lokalisering og utbreiing av naturlege og menneskeskapte forhold på jorda. (...) Geografi handlar òg om å gjere greie for og forklare likskapar og skilnader mellom land og by, mellom nasjonar og mellom regionar.

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- lokalisere og dokumentere oversikt over geografiske hovudtrekk i verda og samanlikne ulike land og regionar
- fortelje om naturgrunnlaget med vekt på indre og ytre krefter på jorda, rørsler i luftmassane, krinsløpet til vatnet, vår, klima og vegetasjon, og drøfte samanhengar mellom natur og samfunn
- drøfte premissar for ei berekraftig utvikling

Samfunnskunnskap

Hovedområdet omfattar emna sosialisering, politikk, økonomi og kultur og handlar om samkjensle og motsetnader mellom menneske i eit samtidsperspektiv.

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- finne fram til og presentere aktuelle samfunnsproblemer, skilje mellom meiningar og fakta, formulere argument og drøfte spørsmåla
- forklare kvifor kultur ikkje er medfødd, og gjere greie for og analysere kulturelle variasjonar

Kompetansemål etter Vg1/Vg2 i vidaregåande opplæring (utdrag):

Kultur

Hovedområdet omfattar fleirkulturelle samfunn og religionen si rolle i kulturen. Det handlar om urfolk, etniske og nasjonale minoritetar og korleis framandfrykt og rasisme kan motarbeidast.

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- definere omgrepet kultur og gje døme på at kultur varierer frå stad til stad og endrar seg over tid
- forklare kvifor fordømmar oppstår og diskutere korleis framandfrykt og rasisme kan motarbeidast
- gje døme på korleis religion og etnisk variasjon påverkar samfunn og kultur

* Læreplan i naturfag

Kompetansemål etter 10. årstrinn (utdrag):

Mangfold i naturen

Sentralt i dette hovedområdet står utvikling av kunnskap om og respekt for naturens mangfold. For å kunne snakke sammen om dette mangfoldet må man kunne navn på noen plante- og dyrearter og på de delene som inngår i samspillet i et økosystem. Hovedområdet dreier seg videre om forutsetninger for bærekraftig utvikling, om menneskets plass i naturen, og om hvordan menneskelige aktiviteter har endret og endrer naturmiljøet lokalt og globalt.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre greie for hvilke biotiske og abiotiske faktorer som inngår i et økosystem og forklare sammenhengen mellom faktorene
- observere og gi eksempler på hvordan menneskelige aktiviteter har påvirket et naturområde, identifisere ulike interessegruppers syn på påvirkningen og foreslå tiltak som kan verne naturen for framtidige generasjoner

Kompetansemål etter Vg1 studieforbereidende utdanningsprogram og etter Vg1 - yrkesfaglige utdanningsprogram (utdrag):

Bærekraftig utvikling

Sentralt i dette hovedområdet står utvikling av kunnskap om og respekt for naturens mangfold. For å kunne snakke sammen om dette mangfoldet må man kunne navn på noen plante- og dyrearter og på de delene som inngår i samspillet i et økosystem. Hovedområdet dreier seg videre om forutsetninger for bærekraftig utvikling, om menneskets plass i naturen, og om hvordan menneskelige aktiviteter har endret og endrer naturmiljøet lokalt og globalt.

I Vg1 er dette hovedområdet kalt *bærekraftig utvikling* som uttrykk for vektlegging innenfor hovedområdet.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- beskrive suksesjonsprosesser i et økosystem
- undersøke et økosystem og vurdere hvor det er i suksesjonsprosessen
- gjøre rede for faktorer som virker inn på størrelsen til en populasjon
- forklare hva som ligger i begrepene føre-var-prinsippet, usikker kunnskap og begrepet bærekraftig utvikling, og gi eksempler på dette.

av Per Olav Heimstad

Norsk Filminstitutt

Adresse Oslo: Dronningens gate 16 0152 Oslo, +47 22 47 45 00

Adresse Bergen: Media City Bergen, Lars Hilles gate 30, 5008 Bergen